

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ВПЛИВУ ЗОВНІШНІХ ФАКТОРІВ НА ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ

Власова Н.О.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Збитковість та суттєве падіння обсягів виробництва підприємств машинобудування України сьогодні в значній мірі пов'язано з негативним впливом факторів зовнішнього середовища, які за силою впливу можна розділити на дві групи: макрооточення та середовище безпосереднього оточення. Макрооточення стосовно підприємств виступає: як причина та умова обмеження (або можливості розширення) діяльності; як передумова, що викликає необхідність змін на підприємстві. Макрооточення підприємства характеризується соціальною, економічною, правовою, політичною та технологічною складовими. До середовища безпосереднього оточення відносять ту частину зовнішнього середовища, з якою підприємства мають конкретну й безпосередню взаємодію. У центрі уваги знаходяться споживачі, конкуренти, постачальники.

Кількісне визначення впливу факторів зовнішнього оточення на фінансові результати підприємств машинобудування можливо з використанням інтегрального показника (K_i), що дозволяє оцінити в цілому характер та напрямок впливу зовнішнього оточення та його основних складових, у вигляді мультиплікативної моделі:

$$K_i = \sqrt[4]{K_1 \times K_2 \times K_3 \times K_4} \quad (1),$$

де K_1 - локальний інтегральний показник, що враховує стан макросередовища; K_2 - локальний інтегральний показник, що враховує стан та перспективи розвитку галузі; K_3 - локальний інтегральний показник, що враховує стан конкуренції в цілому в галузі; K_4 - локальний інтегральний показник, що враховує стан найближчих конкурентів.

Для розуміння характеру впливу зовнішніх факторів на формування фінансових результатів варто виділити групи значень інтегральних показників, які можуть бути представлені у такий спосіб: при $K_i > 1$ має місце абсолютно сприятливий вплив; при $K_i \gg 1$ - сприятливий вплив; при K_i , що лежить у межах, $0,5-1$ - малосприятливий вплив; при K_i , що має значення від 0 до $0,5$ - несприятливий вплив.

Локальні інтегральні показники повинні моделюватися по тим же законам, що й узагальнюючий, на основі побудови мультиплікативних моделей:

$$U_i = f(\Pi_i, j) \quad (2).$$

При відборі окремих показників, що входять у кожену групу, варто виходити з їх: значимості та адекватності відбиття процесів, що відбуваються; можливості чіткого визначення алгоритму розрахунку, оптимальності кількості показників з погляду, поставлених цілей, комплексності та системності дослідження тощо. При цьому, якщо значення відібраного коефіцієнту не збігається із загальною спрямованістю досліджуваного об'єкта, його варто перетворити в односпрямований.